

The SANTISUK Experiential Learning Model for Enhancement of Desirable Characteristic of Living together with Peace and Happiness Appropriate for Preschoolers in Three Southern Border Provinces of Thailand¹

Chiraphorn Munsettavith²
Sirima Pinyoanuntapong³
Srisompob Jitpiromsri⁴
Numchai Suppalerkchaisakun⁵

Received: September 11, 2012 Accepted: November 12, 2012

Abstract

This research aimed to develop and test the effectiveness as well as extend the model of organizing SANTISUK learning experience to enhance the desirable characteristics of living together with peace as appropriate for preschoolers in three southern border provinces. The SANTISUK learning experience model consisted of 8 steps. The first step was *Share ideas together: S*. The second step was *Assure agreement together: A*. The third step was *New experiences network organize together: N*. The fourth step was *Take action together: T*. The fifth step was *Identify problems for solving together: I*. The sixth step was *Share cultural understanding together: S*. The seventh step was *Unite together in diversity: U*. The eighth step was *Knowledge management broadcast together: K*. The above model has been employed for 10 weeks during the second semester of 2011 academic year. The schools which participated in this project were one school from Yala, one from Pattani and one from Narathiwat. A sample group was composed of 189 preschoolers who were 1) 91 preschoolers level 1 (4 years old); and 2) 98 preschoolers level 2 (5 years old), 3) A sample group who employed and evaluated the model consisted of 6 administrators, 6 preschool teachers and 6 teacher students, 4) A sample group of guardians comprised 77 guardians; 5) A sample group who extended the employment of the model was 155 preschool teachers and the students majoring in Early Childhood Program in three southern border provinces. The results were as follows. While employing the model and after the employment, every group of preschoolers possessed 5 aspects of desirable characteristics of living together with peace and happiness which were self-sufficiency, being able to forgive, being friendly, tolerant. Their desirable characteristics were higher than before employing the model at a statistically significant level of .05. The evaluation of the appropriateness and possibility to employ and extend the SANTISUK Learning Experience model was reviewed to be at very good level.

Keywords: model, preschoolers, desirable Characteristic of Living Together with Peace and Happiness, Three Southern Border Provinces of Thailand

¹This research article is a part of Doctoral dissertation in Early Childhood Education title “A study of Factors and Enhancement Desirable Characteristic of Living together with Peace and Happiness Appropriate for Preschoolers in Three Southern Border Provinces”(2013), Srinakharinwirot University.

²Doctoral degree holders, Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. e-mail: Chiraphornmun@windowslive.com. Tel. 086-491-6294

³Associate Professor, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

⁴Assistance Professor, Faculty of Political Science, Prince of Songkla University, Pattani Campus.

⁵Lecturer, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University.

รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้¹

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์²

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์³

ศรีสมภาพ จิตรภิมย์ศรี⁴

นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการพัฒนาทดสอบประสิทธิผลและขยายผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขให้กับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้มี 8 ชั้นได้แก่ ชั้นที่ 1 ร่วมแสดงความคิดเห็น ชั้นที่ 2 ร่วมยืนยันจุดมุ่งหมาย ชั้นที่ 3 ร่วมสร้างเครือข่ายประสบการณ์ใหม่ ชั้นที่ 4 ร่วมลงมือปฏิบัติ ชั้นที่ 5 ร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหา ชั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม ชั้นที่ 7 ร่วมสร้างความกลมเกลียวในความหลากหลาย และ ชั้นที่ 8 ร่วมขยายความรู้ด้วยการจัดการ ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 กับโรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จังหวัดละ 1 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย ระดับชั้นปีที่ 1 (อายุ 4 ปี) จำนวน 91 คน และระดับปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 5 ปี) จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้น 189 คน 2) กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ และประเมินการนำรูปแบบฯ ไปใช้ เป็นผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครูปฐมวัย จำนวน 6 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 6 คน 3) กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง จำนวน 77 คน และ 4) กลุ่มตัวอย่างขยายผลการใช้รูปแบบฯ เป็นครูปฐมวัยและนักศึกษาศาขการศึกษาศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 155 คน ผลการวิจัยพบว่า ขณะทดลองและภายหลังการทดลองเด็กปฐมวัยทุกกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อันประกอบไปด้วย ด้านที่ 1 มีความพอเพียงในตนเอง ด้านที่ 2 รู้ภัย ด้านที่ 3 มิมีมิตรไมตรี ด้านที่ 4 มีความอดกลั้น และด้านที่ 5 เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ และขยายผลต่อไปอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ รูปแบบ เด็กปฐมวัย คุณลักษณะพึงประสงค์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

¹ งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโทตามหลักสูตรดุขฎิบัณติต สาขาการศึกษาปฐมวัย เรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบ และการเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (2556)

² ดุขฎิบัณติต สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ e-mail: Chiraphormmun@windowslive.com.

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

⁵ อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยยังคงเป็นปัญหาเรื้อรัง และรุนแรงที่รัฐบาลยังไม่อาจแก้ไขได้ สถานการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยทั้งทางตรงและทางอ้อมเมื่อต้องเผชิญกับสภาวะการณ์อันเลวร้าย ชอร์ (Shore, 1997) ได้เสนอผลการวิจัยที่ได้จากทดลองกับเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทางลบของชีวิต ได้แก่ การบาดเจ็บทางจิตใจ การถูกทอดทิ้ง สภาวะหุดหู่ใจของแม่และความยากจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสมองและพฤติกรรมของเด็ก สมองเพิ่มความตึงเครียดมากขึ้นทำให้เด็กมีความหุดหู่เศร้าหมอง ไม่สามารถที่สร้างรูปแบบความผูกพันกับบุคคลอื่นในทางที่ดีได้ มีแนวโน้มตอบสนองต่อความต้องการของชีวิตโดยใช้ความก้าวร้าวรุนแรง ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่างมากมาย ซึ่งคงไม่มีใครต้องการให้ผลกระทบนี้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยไม่ร่วมกันหาทางเยียวยาแก้ไข ดังนั้น สิ่งที่ทุกฝ่ายต้องทำคือ การร่วมแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมเป็นไปได้ในการพัฒนาให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี **สันติสุข** (Peace and Happiness) กลับคืนมา รวมถึงการพัฒนาให้เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของความเป็นมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกัน ที่องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1998) ได้กำหนดไว้ อย่างชัดเจนในนโยบาย “*สันติภาพเพื่อการพัฒนาและการพัฒนาเพื่อสันติภาพ*” (Peace for Development and Development for Peace) ที่ต้องการให้ทุกประเทศได้ร่วมกันส่งเสริมค่านิยม ทศนคติ แบบแผน พฤติกรรมวิถีชีวิตที่ปฏิเสธการใช้ความรุนแรง ความขัดแย้งต่างๆ ด้วยการบูรณาการและใช้การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเพื่อให้มนุษยชาติได้

ก้าวข้ามจากวัฒนธรรมของการใช้ความรุนแรงไปสู่วัฒนธรรมของสันติภาพ (UNESCO, 1998) ซึ่งส่งผลให้ทุกประเทศ ทุกองค์กรทั่วโลกต้องดำเนินการและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสันติภาพที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง

การจัดการศึกษาปฐมวัย ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับสันติภาพด้วยรูปแบบของสันติศึกษา โดยดำเนินการให้เป็นหลักสูตรทางเลือกที่นักการศึกษาปฐมวัยมีความชัดเจนแล้วว่าช่วงเวลาอันสำคัญที่เปรียบเสมือนหน้าต่างแห่งโอกาส โดยดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งการพัฒนาเป็นนิทาน บทเพลง การเล่นเกม และกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการบูรณาการ และส่งเสริมให้เด็กเข้าใจความหมาย วิธีการสร้างสันติภาพและการอยู่ร่วมกันในโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุข (Stomfay-Stitz, 1993)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาปฐมวัยของไทยได้กำหนดใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรัก เอาใจใส่ และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้สามารถเลือกใช้วิธีการหรือรูปแบบการจัดการประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) หากแต่ปัจจุบัน สภาพปัญหาที่เด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้กำลังเผชิญอยู่ ทำให้ต้องได้รับการค้นหาแนวทางที่เหมาะสมเพิ่มเติม เพื่อขยายโอกาสของการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นและส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เข้าใจวิธีการในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอันเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพท่ามกลางความไม่สงบ

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมกับการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นตัวบ่งชี้และทำการสำรวจด้วยการสังเกตและประเมินพฤติกรรม การแสดงออกของเด็กปฐมวัยในพื้นที่ จำนวน 888 คน เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันถึงคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า มีคุณลักษณะ 5 ด้านที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ ด้านที่ 1 ความพอเพียงในตนเอง ด้านที่ 2 รู้ภัย ด้านที่ 3 มิมีตรีไมตรี ด้านที่ 4 มีความอดกลั้น และด้านที่ 5 เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล (จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์, 2554) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้บริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเงื่อนไขของความไม่สงบที่ยังคงเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ดังนั้น แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

แนวทางพระราชทานแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายต่างเข้าใจกันและยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานในการจัดการความขัดแย้ง สร้างความรัก ความสามัคคี และความสมานฉันท์ โดยให้มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ วัฒนธรรม และความเชื่อของประชาชน อำนวยความเป็นธรรม และความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน **และใช้หลักของความ**

พอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไข (ความรู้ และคุณธรรม) เพื่อตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยได้น้อมนำแนวทางพระราชทานและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดเป็นหลักการสำคัญของการดำเนินการของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น และเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2551)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK กับการเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้และขยายผลต่อไป

แนวคิดสันติศึกษา (Peace education) ได้มุ่งส่งเสริมความเข้าใจเพื่อนำไปสู่สันติภาพโดยการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความร่วมมือ การสะท้อนคิด การไม่ใช้ความรุนแรงในการสื่อสาร ความเห็นอกเห็นใจ การคิดเชิงวิเคราะห์ การมีจินตนาการเชิงสันติ และสอนให้เด็กสนใจ รับฟังผู้อื่นอย่างกระตือรือร้น (Active listening) (Cabezudo & Reardon, 2002;

Harris & Morrison, 2003) และศูนย์กลางของการเรียนรู้ในสันติศึกษาคือ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการสนทนา (Dialogue) ให้เด็กสามารถค้นหาความเข้าใจและเป็นผู้ร่วมนำเสนอเพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกัน การทำงานกลุ่มแบบร่วมมือ โดยเฉพาะความขัดแย้งซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นในสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับบุคคลและระดับสังคมที่เด็กต้องได้รับการฝึกหัดเพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ใช้ความรุนแรง (Harris, 2003) โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นขั้นที่ 1 ร่วมแสดงความคิดเห็น (Share ideas together: S) ขั้นที่ 2 ร่วมยืนยันจุดมุ่งหมาย (Assure agreement together: A) และขั้นที่ 5 ร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหา (Identify problems for solving together: I)

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ได้มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ด้วยลักษณะสำคัญ คือ 1) การส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม 2) การส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ภายในระหว่างวิธีการในการสร้างความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันต่อเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ และนำไปสู่ประสบการณ์ใหม่ (DeVries & Zan, 1994) โดยผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นขั้นที่ 3 ร่วมสร้างเครือข่ายประสบการณ์ใหม่ (New experiences network organize together: N) และขั้นที่ 4 ร่วมลงมือปฏิบัติ (Take action together: T) ที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ร่วมกันริเริ่ม มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็นผู้สั่งสอนมาสู่การเป็นเพื่อนร่วมเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นได้ทดลอง และเรียนรู้การใช้และให้เหตุผลมากกว่าการควบคุมสั่งการ ได้มีโอกาสร่วมมือกับเพื่อนบุคคลอื่นๆ ในการเรียนรู้แก้ปัญหา และช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมท่ามกลางบุคคลต่างๆ อย่างมีความสุข

แนวคิดการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural education) แนวคิดนี้จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินการในบริบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของความแตกต่างและความเป็นจริงเพื่อการยอมรับในความหลากหลายและแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งให้ความสำคัญกับสิทธิ ความเสมอภาค และความเป็นพลเมืองตามแบบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นและอำนาจที่มีให้กับผู้เรียนทุกคน จากลักษณะดังกล่าวนำไปสู่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยพัฒนาความรู้ลึกซึ้งชัดเจนต่อการภาคภูมิใจในตนเอง การแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจต่อบุคคลที่มีภูมิหลังที่หลากหลายทางวัฒนธรรม และการมีโอกาสได้รับประสบการณ์ของความยุติธรรมเพื่อบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง (Banks, 2002) และ**แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการและวัฒนธรรม (Developmentally and culturally appropriate practice)** โดยมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยยอมรับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองในทางบวก 2) การช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ และค่านิยมต่อความหลากหลายของผู้คน มีทักษะเอื้อสังคม ความร่วมมือ ชื่นชมต่อความเหมือนและความต่าง และ 3) การส่งเสริมให้เด็กได้คิดวิเคราะห์และต่อต้านการมีอคติ (Bredenkamp, 2011) โดยผู้วิจัยนำมาทั้งแนวคิด และแนวทางมาพัฒนาเป็นขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม (Share cultural understanding: S) และขั้นที่ 7 ร่วมสร้างความกลมเกลียวในความหลากหลาย (Unite together in diversity: U)

ทิศทางการยกระดับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาปฐมวัย โดยการปรับใช้ทฤษฎีระบบพลวัตไร้เส้นตรง (A paradigm shift in early childhood education: implications of nonlinear dynamic

systems theory) ซึ่งแนวคิดนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในระดับปฐมวัยที่แต่เดิมมุ่งใช้แนวคิดพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ไปสู่การนำแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodern) มาประยุกต์ใช้ ด้วยการดำเนินการจากการวางแผนไว้ล่วงหน้าชัดเจนโดยครูเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ มาสู่การส่งเสริมการเห็นคุณค่าของทุกความคิด ครูต้องเปิดโอกาสและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ได้ฝึกหัดการปฏิบัติจริงโดยมุ่งเน้นการสอนที่ต้องใช้ปฏิภาณเพื่อให้เท่าทันและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง (Teachable moment) โดยส่งเสริมให้เด็กทำโครงการ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความเชื่อมโยง ใช้ปัญหาเป็นฐานและเป็นผู้แก้ไข มีความเป็นสมาชิกของสังคม ครูผู้สอนต้องมีความยืดหยุ่นใช้การเจรจา แบ่งความรับผิดชอบร่วมกัน ต้องสะท้อนความคิดและตีความที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เด็กสามารถนำเสนอผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมโดยใช้การจัดการความรู้ของตนเอง ให้ระยะเวลาการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตาม ความสนใจ (Fromberg, 2002) โดยผู้วิจัยนำมาใช้ในการดำเนินการโดยภาพรวม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การดำเนินการในของรูปแบบได้มุ่งเน้นความ

ร่วมมือ ร่วมใจกัน (Together) อันเป็นกุญแจสำคัญที่ทุกชั้น กำหนดให้ชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 สามารถบูรณาการร่วม โดยนำมาใช้เพื่อการสอนให้เด็กแก้ไข ปัญหาและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรม และ ชั้นที่ 8 ร่วมขยายการเรียนรู้ด้วยการจัดการ (Knowledge management broadcast together: K)

ดังนั้นรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ คือ

หลักการเรียนรู้ที่ 1 การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ด้วยการสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนา ความเข้าใจที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น เคารพใน

ความแตกต่างระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมด้วยความจริงใจต่อกัน

หลักการเรียนรู้ที่ 2 การเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงองค์ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ด้วยการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผน ลงมือปฏิบัติ ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และพัฒนาทักษะอย่างมีความสุข โดยคำนึงถึงความพอเพียงพอเหมาะพอดี

หลักการเรียนรู้ที่ 3 การส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนา เป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ในการสร้างสรรค์ประโยชน์และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวทางของรูปแบบ SANTISUK ดังนี้

ชั้นที่ 1 ร่วมแสดงความคิดเห็น (Share ideas together: S) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ครูนำเด็กพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจ หรือ นำเด็กสู่การพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ครูต้องการนำเด็กสู่การเรียนรู้ และกำหนดเป็นหัวข้อ (Topic) เพื่อการร่วมพิจารณาคัดเลือกในขั้นต่อไป อย่างไรก็ตาม หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้ **ชั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา** หรือหากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ **ชั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม** เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ชั้นที่ 2 ร่วมยืนยันจุดมุ่งหมาย (Assure agreement together: A) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ครูนำหัวข้อที่ผ่านการพูดคุยกันแล้วมาเสนอเป็นทางเลือกหากมีมากกว่า 1 หัวข้อ ครูสามารถนำเด็กลงมติ หรือเจรจาร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันถึงความเหมาะสมเป็นไปได้ในการเรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้

ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา หรือ หากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ขั้นที่ 3 ร่วมสร้างเครือข่ายประสบการณ์ใหม่ (New experiences network organize together: N) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ครูนำเด็กร่วมวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ (Web) สำหรับวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา หรือหากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

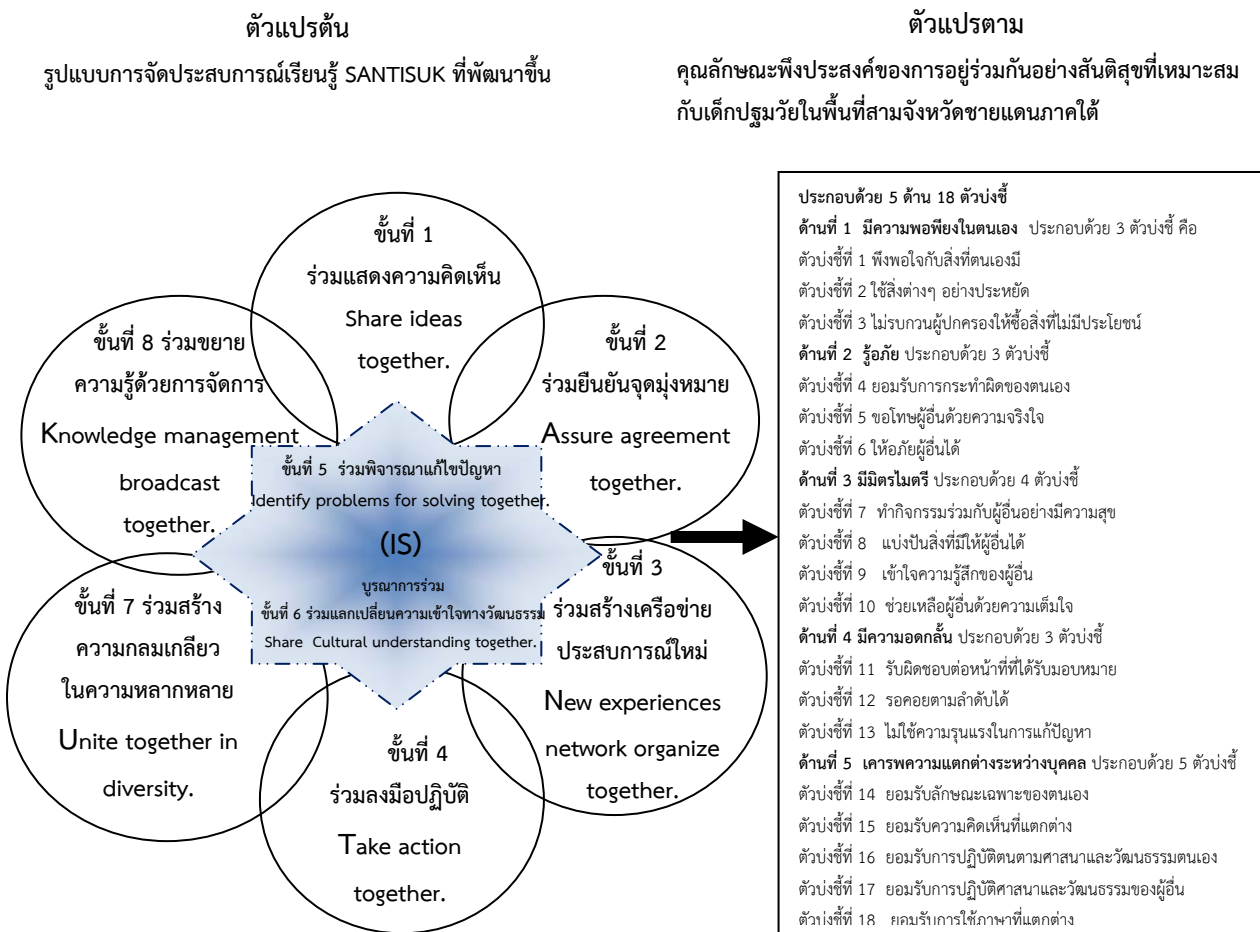
ขั้นที่ 4 ร่วมลงมือปฏิบัติ (Take action together: T) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ครูกับเด็กร่วมกันออกแบบโดยพัฒนาเป็นโครงการ (Project) ที่มีกิจกรรมหลากหลาย นำเด็กสู่การลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา หรือเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม

ขั้นที่ 5 ร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหา (Identify problems for solving together: I) เป็นขั้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มุ่งประสานความเข้าใจ และร่วมแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาย่างสันติวิธี ขั้นนี้สามารถบูรณาการร่วมกับทุกขั้น หากเกิดความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ครูควรใช้ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม (Share cultural understanding together: S) เป็นขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยม ประเพณี และศาสนาเพื่อนำเด็กไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างวัฒนธรรม ขั้นนี้สามารถบูรณาการร่วมกับทุกขั้น หากเกิดปัญหาความขัดแย้งทั่วไป ครูควรใช้ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 7 ร่วมสร้างความกลมเกลียวในความหลากหลาย (Unite together in diversity: U) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยครูต้องประสานงานเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองหรือคนในชุมชน เพื่อให้เข้าใจการทำงานร่วมกันและการใช้ชีวิตอย่างสันติสุขร่วมกับผู้อื่น อย่างไรก็ตาม หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา หรือหากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ขั้นที่ 8 ร่วมขยายความรู้ด้วยการจัดการ (Knowledge management broadcast together: K) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ครูส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้นำเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ดำเนินการในโครงการ ร่วมประเมินสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข อย่างไรก็ตาม หากเกิดปัญหาความขัดแย้ง ครูควรใช้ขั้นที่ 5 พิจารณาแก้ไขปัญหา หรือหากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ควรใช้ขั้นที่ 6 ร่วมแลกเปลี่ยนความเข้าใจทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย เพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ คือ

1) เด็กปฐมวัย ระดับชั้นปีที่ 1 (อายุ 4 ปี) และระดับชั้นปีที่ 2 (อายุ 5ปี) ที่เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเพิ่มสูงขึ้นกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้และขยายผลต่อไป อยู่ระดับดีมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการศึกษาภาคทฤษฎี อันได้แก่ แนวทางพระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสันติศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม การจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) การฝึกหัดเด็กปฐมวัย ตามความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัฒนธรรม และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาปฐมวัยในยุคหลังสมัยใหม่

ขั้นที่ 2 ดำเนินการศึกษาภาคสนาม ทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูปฐมวัยและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาวิธีสอน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และความต้องการของครูและผู้ปกครองต่อการพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคสนามมาสังเคราะห์เพื่อยกร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1) ความเป็นมาและจุดมุ่งหมาย 2) หลักการ 3) ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ SANTISUK 4) กิจกรรมพื้นฐาน 5) แนวทางการบูรณาการคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขให้กับเด็กปฐมวัย 6) แผนที่ดำเนินการตามรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Roadmap of learning SANTISUK)

ขั้นที่ 4 ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา จำนวน 2 ท่าน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ปฏิบัติงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 ท่าน ภาคใต้ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 6 ส่วนของรูปแบบฯ การประเมินแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมเป็นไปได้มากที่สุด ไปจนถึง ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมเป็นไปได้ น้อยที่สุด ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้

ของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมความเหมาะสมเป็นไปได้ (Mean) เท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .26 แสดงว่า ทุกองค์ประกอบของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมเป็นไปได้มากในการนำไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK จำนวน 2 เครื่องมือ ได้แก่

5.1 แบบประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (E-SANTISUK) ที่ได้จากผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยัน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 18 ข้อ มีการประเมินแบบมาตรวัดรูบรีค (Rubric scale) 5 ระดับ โดยระดับ 5 หมายถึง เด็กปฐมวัยมีการแสดงออกตามตัวบ่งชี้มากที่สุดไปจนถึง ระดับ 1 น้อยที่สุด โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC รายข้อไม่ต่ำกว่า 0.5 พบว่า ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้น ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยการทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และทำการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.92 และค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดโดยรวมเท่ากับ .9453 แสดงว่าแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมั่นในระดับดีมาก

5.2 แบบประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้และขยายผลต่อไปแบ่งออก

เป็น 2 ชุด ใช้การประเมิน 5 ระดับ คือ ระดับ 5 มีความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างมากที่สุด ไปจนถึง ระดับ 1 มีความเหมาะสมเป็นไปได้น้อยที่สุด โดยแบบประเมิน ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านโอกาสในการส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขให้กับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 ข้อ 2) ด้านการนำรูปแบบไปใช้หรือประยุกต์ใช้ จำนวน 3 ข้อ 3) ด้านความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาในเขตเฉพาะกิจชายแดนใต้ พ.ศ. 2552-2555 จำนวน 1 ข้อ และ 4) ด้านความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) จำนวน 1 ข้อ และชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น เป็นการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะพึงประสงค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC รายข้อ ไม่ต่ำกว่า 0.5 พบว่า ค่า IOC รายข้อที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 แสดงว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำให้ขอความร่วมมือจากครูปฐมวัยช่วยสื่อสารโดยการแปลเป็นภาษามลายูท้องถิ่นให้กับผู้ปกครองบางท่านที่ไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้

ขั้นที่ 6 ดำเนินการทดลองนำร่องรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น โดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยเลือกทำการทดลองนำร่องกับเด็กปฐมวัย ระดับชั้นปีที่ 1 (อายุ 4 ปี) จำนวน 25 คนและระดับชั้นปีที่ 2 (อายุ 5 ปี) จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2554 ของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านสะเตง) สังกัดเทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยให้ครูปฐมวัยประจำชั้นเป็นผู้ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการระหว่างวันที่ 1-22 พฤศจิกายน 2554 เป็นเวลา 22 วัน ผลการทดลองนำร่อง พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถดำเนินการได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงรูปแบบฯ ให้มีความชัดเจน และนำตัวอย่างการทดลองนำร่องไปใช้เพื่อดำเนินการอบรมการใช้รูปแบบฯ ให้กับกลุ่มทดลองในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมปฏิบัติวิจัย (Research school: RS) ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด คือ 1) เปิดสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) มีห้องเรียนในระดับชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 มากกว่า 1 ห้องเรียน 3) มีเด็กนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามเรียนร่วมกัน และ 4) โรงเรียนพร้อมให้ความร่วมมือ ซึ่งผู้วิจัยได้โรงเรียนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวครบ จำนวน 3 โรงเรียนเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) สังกัดเทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 2) โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดนพวงศาราม) สังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัด และ 3) โรงเรียนเทศบาล 1 (ถนนภูผาภักดี) สังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ขั้นที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย ได้มาด้วยการสุ่มด้วยวิธีการจับฉลากห้องเรียนใน 3 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ทำให้ได้

กลุ่มทดลองโรงเรียนละ 2 กลุ่ม รวมทั้งหมด 6 กลุ่มทดลอง แบ่งเป็น 1) ระดับชั้นปีที่ (อายุ 4 ปี) จำนวน 91 คน เป็นเพศชาย 48 คน เพศหญิง 43 คน และเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ 31 คน และนับถือศาสนาอิสลาม 60 คน และ 2) ระดับปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 5 ปี) จำนวน 98 คน เป็น เพศชาย 45 คน เพศหญิง 53 คน และเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ 31 คน และนับถือศาสนาอิสลาม 67 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยทั้งสิ้น 189 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ทดลองใช้และประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจงห้องเรียนที่จับฉลากได้ใน 3 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าสายชั้นที่เข้าสังเกตการณ์โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน 2) ครูปฐมวัยประจำชั้นกลุ่มทดลอง โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน และ 3) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นผู้ร่วมดำเนินการทดลอง โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมและประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้

SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงผู้ปกครองที่ให้ความสังเกตการณ์หรือทำกิจกรรมร่วม ได้แก่ 1) ผู้ปกครองจากโรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) อำเภอเมืองจังหวัดยะลา จำนวน 30 คน 2) ผู้ปกครองจากโรงเรียนเทศบาล 4 (วัดนพวงศาราม) อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 21 คน และ 3) ผู้ปกครองจากโรงเรียนเทศบาล 1 (ถนนภูผากักติ) อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 26 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน

ชั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น

3.1 ดำเนินการโดยใช้แบบแผนกึ่งทดลองที่มีความเข้มแข็ง (Strong quasi-experimental design) ที่ทุกกลุ่มทดลองได้มาจากการสุ่มเพื่อเข้ารับการทดลอง และใช้วิธีการวัดซ้ำในหลายกลุ่มหลายเวลา (Multiple group time-series design) (Gliner & Morgan, 2000) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 (อายุ 4ปี) จำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง ระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 5 ปี) จำนวน 3 กลุ่ม รวมกลุ่มทดลองทั้งสิ้น 6 กลุ่ม ดังแผนภูมิที่ 1 แบบแผนดำเนินการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แผนภูมิ 1 แบบแผนดำเนินการทดลองที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระดับ 3 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย

E1- RS-1	T ₁	X	T ₂	X	T ₃	E2- RS-1	T ₁	X	T ₂	X	T ₃
E1- RS-2	T ₁	X	T ₂	X	T ₃	E2- RS-2	T ₁	X	T ₂	X	T ₃
E1- RS-3	T ₁	X	T ₂	X	T ₃	E2- RS-3	T ₁	X	T ₂	X	T ₃

โดย E1- RS-1 และ E2-RS-1 หมายถึง กลุ่มทดลองระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัยที่ 1 ยะลา
 E1- RS-2 และ E2-RS-2 หมายถึง กลุ่มทดลองระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัยที่ 2 ปัตตานี
 E1- RS-3 และ E2-RS-3 หมายถึง กลุ่มทดลองระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัยที่ 3 นราธิวาส
 T₁ หมายถึง การวัดครั้งที่ 1 ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์
 T₂ หมายถึง การวัดครั้งที่ 2 สัปดาห์ที่ 5 ขณะดำเนินการทดลองทั้งหมด 10 สัปดาห์
 T₃ หมายถึง การวัดครั้งที่ 3 ภายหลังจากการทดลอง 1 สัปดาห์ X หมายถึง ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น

3.2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัด ประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

3.2.1 ก่อนการทดลอง

1) ขออนุญาตโรงเรียนปฏิบัติการวิจัย เพื่อทำการทดลองอย่างเป็นทางการ และดำเนินกิจกรรมการอบรมปฏิบัติการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นให้กับครูปฐมวัย และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อทำหน้าที่ทดลองใช้รูปแบบและเก็บรวบรวมข้อมูลคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย การอบรมใช้เวลา 2 วัน ระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการภายใต้บรรยากาศที่ทำให้ทุกคนมีความ รู้สึกถึงความต้องการเห็นความสำเร็จในการดำเนินการครั้งนี้ร่วมกัน

2) ประเมินก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (E-SANTISUK) กำหนดระยะเวลา การสังเกตและประเมินเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยรายบุคคลในแต่ละกลุ่มทดลอง

3.2.2 ขณะดำเนินการทดลอง ใช้เวลา

ดำเนินการ 10 สัปดาห์ ดังนี้

1) ทุกกลุ่มดำเนินการทดลอง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 28 พฤศจิกายน 2554 - วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 เป็นเวลา 10 สัปดาห์ จำนวน 48 วัน เปิดเรียน ในช่วงเช้า เวลาประมาณ 08.00-12.00 น. ซึ่งแต่ละกลุ่มทดลองดำเนินการเรียนรู้จากมติร่วมกันของแต่ละกลุ่มและรวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละหัวข้อเรื่องที่เหมือนหรือแตกต่างกันไปตามความสนใจของเด็ก ภายใต้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น

2) ดำเนินการนิเทศติดตามผลแบบกัลยาณมิตรพร้อมกับดำเนินกิจกรรมพบปะพูดคุยร่วมกันใน 3 โรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย เพื่อให้ทุกกลุ่มทดลองนำเสนอผลการทดลอง ร่วมพูดคุยพิจารณาปัญหาและร่วมกันสร้างสรรค์วิธีการที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

3) ในสัปดาห์ที่ 5 ของการทดลอง ดำเนินการประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย ขณะทดลอง (Mid-test) ทั้ง 6 กลุ่มทดลอง และนำผลการวิเคราะห์มาพิจารณาแนวโน้มการพัฒนา

3.2.3 ภายหลังทดลอง 2 สัปดาห์ดำเนินการ ดังนี้

1) ดำเนินการประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลอง (Post-test) และดำเนินการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้ โดยแบบประเมินชุดที่ 1 สำหรับผู้ทดลองใช้รูปแบบฯ และแบบประเมินชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่สังเกตการทดลองใช้รูปแบบฯ

2) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยและประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาไปใช้

ระยะที่ 3 การขยายผลและเผยแพร่การใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการขยายผล

การใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 34 คน จากโรงเรียนที่สนใจในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 27 คน และ 3) นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 94 คน รวมทั้งสิ้น 155 คน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการขยายผล

1) ดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการ เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มขยายผล ในวันอาทิตย์ที่ 29 มกราคม 2555 โดยผู้วิจัยและครูปฐมวัยกลุ่มทดลองเป็นวิทยากร และจัดโอกาสให้กลุ่มขยายผลสังเกตการณ์ใช้รูปแบบฯ ในห้องเรียนของโรงเรียนร่วมปฏิบัติการวิจัย 3 แห่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากนั้นผู้เข้ารับการอบรมดำเนินการทดลองปฏิบัติจริงกับเด็กปฐมวัย เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 6-17 กุมภาพันธ์ 2555 เพื่อจัดทำรายงาน และนำเสนอผลการทดลอง

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมเผยแพร่ภายใต้กิจกรรม *เสริมสร้างความเข้าใจ พัฒนาเด็กปฐมวัย สู่สันติสุข* ในวันอาทิตย์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา

08.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมอาคารมหาชิราลงกรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งกิจกรรมนี้ได้รับความสนใจจากบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการประเมินความเหมาะสม เป็นไปได้ของการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้และขยายผลต่อไป โดยกลุ่มขยายผล จำนวน 155 คน ทำการประเมินชุดที่ 1 สำหรับผู้ทดลองใช้รูปแบบฯ และทำการวิเคราะห์ผลการประเมินต่อไป

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยรวมของเด็กปฐมวัย ที่เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับของระยะเวลาการวัด ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขรายด้าน และโดยรวม

คุณลักษณะพึงประสงค์ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	วัดครั้งที่ 1 ก่อนการทดลอง		วัดครั้งที่ 2 ขณะทดลอง		วัดครั้งที่ 3 หลังการทดลอง	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ด้านที่ 1 มีความพอเพียงในตนเอง	2.29	0.47	3.14	0.51	4.18	0.55
ด้านที่ 2 รู้จัก	2.45	0.48	3.30	0.47	4.32	0.49
ด้านที่ 3 มีมิตรไมตรี	2.48	0.45	3.36	0.41	4.37	0.47
ด้านที่ 4 มีความอดกลั้น	2.46	0.49	3.30	0.53	4.30	0.55
ด้านที่ 5 เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล	2.53	0.43	3.34	0.42	4.34	0.44
รวม	2.45	0.39	3.30	0.39	4.31	0.44

N = 189

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยรวม และรายด้านขณะทดลอง (M=3.30, SD=0.39) และหลังการทดลอง (M=4.31, SD=0.44) มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง (M=2.45, SD=0.39)

1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ การวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธี General Linear Model to ANOVA for Repeated Measurement โดยการวัดซ้ำ 3 ครั้ง การวิเคราะห์เริ่มด้วย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นนี้ด้วยสถิติทดสอบ

Mauchly' s Test ผลปรากฏว่า ได้ค่า Mauchly'sW .444 df(2) (p.000) แสดงว่า ข้อตกลงที่ใช้ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำที่กำหนด คือ ความแปรปรวนของผลต่างคะแนนทุกคู่ต้องเท่ากัน (Sphericity) ดังนั้น การวิเคราะห์จึงใช้วิธีการประมาณค่าองศาอิสระ degree of freedom (df) ด้วยวิธีการของ Greenhouse-Geisser เพื่อแก้ไขการละเมิดสถิติเบื้องต้นนี้ ผลการวิเคราะห์ดังเสนอในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยรวม

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
เวลาที่วัด (time)					
ก่อนทดลอง- ขณะทดลอง -หลังการทดลอง	327.00	1.29	254.40	2565.72	.000
ความคลาดเคลื่อน (Error (time))	23.96	241.66	.09		

* ใช้การปรับองศาอิสระ ด้วยวิธีการ Greenhouse-Geisser

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า คะแนนขณะทดลอง และหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F=2565.72, p= 0.000) แสดงว่า ภายในกลุ่มเด็กปฐมวัยที่เข้ารับ

การทดลองครั้งนี้ มีคะแนนโดยรวมที่ได้จากการวัดซ้ำ มีความแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้น จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่เพื่อดูว่าเวลาการวัดคู่ใดมีความแตกต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ Bonferroni อีกครั้ง ดังผลการวิเคราะห์ตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบรายคู่ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยรวม จากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง

ครั้งที่วัด (time)	Mean	time	Mean	Mean Difference	Std.Error	p
วัดครั้งที่ 2 ขณะทดลอง	3.30	วัดครั้งที่ 1 ก่อนการทดลอง	2.45	0.85	0.03	.000
วัดครั้งที่ 3 หลังการทดลอง	4.31	วัดครั้งที่ 1 ก่อนการทดลอง	2.45	1.86	0.03	.000
วัดครั้งที่ 3 หลังการทดลอง	4.31	วัดครั้งที่ 2 ขณะทดลอง	3.30	1.01	0.01	.000

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เพิ่มสูงขึ้น และมี

ความคงทนของผลการพัฒนาจนถึงภายหลังการทดลอง

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบรายด้านของคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว (One-way ANOVA repeated measurement) ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำเปรียบเทียบรายด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
ด้านที่ 1 มีความพอเพียงในตนเอง	339.79	1.41	241.39	1567.33	.000
ความคลาดเคลื่อน	40.76	264.64	0.15		
ด้านที่ 2 รู้ภัย	331.09	1.58	209.31	1700.28	.000
ความคลาดเคลื่อน	36.61	297.38	0.12		
ด้านที่ 3 มีมิตรไมตรี	338.16	1.48	228.72	2039.20	.000
ความคลาดเคลื่อน	31.18	277.95	0.11		
ด้านที่ 4 มีความอดกลั้น	323.69	1.47	220.01	1826.62	.000
ความคลาดเคลื่อน	33.32	276.59	0.12		
ด้านที่ 5 เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล	310.77	1.56	199.36	2041.97	.000
ความคลาดเคลื่อน	28.61	293.07	0.09		

* ใช้การปรับองศาอิสระ ด้วยวิธีการ Greenhouse-Geisser N= 189

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยทั้งหมดที่เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นมีคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขทุกด้านความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้และขยายผลต่อไป ผลการประเมินแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มทดสอบ

ประสิทธิผลของรูปแบบฯ จำนวน 18 คน 2) กลุ่มได้รับการขยายผล จำนวน 155 คน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้และขยายผลต่อไปโดยรวมทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก ดังตาราง 5 และ 3) กลุ่มผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่บุตรหลานเข้าร่วมการทดลอง พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการเรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นมาใช้กับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก (M=4.42)

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ไปใช้

การประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นไปใช้และขยายผลต่อไป	ระดับความเหมาะสมเป็นไปได้อย่าง		
	ค่าเฉลี่ย (M) กลุ่มทดสอบ (18 คน)	ค่าเฉลี่ย (M) กลุ่มขยายผล (155 คน)	แปลผล
1) ด้านการส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขให้กับเด็กปฐมวัย (9 ข้อ)	4.34	4.29	ดีมาก
2) ด้านการนำรูปแบบไปใช้หรือประยุกต์ใช้ (3 ข้อ)	4.59	4.42	ดีมาก
3) ด้านความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาในเขตเฉพาะกิจชายแดนใต้ พ.ศ 2552-2555 (1 ข้อ)	4.44	4.45	ดีมาก
4) ด้านความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN) (1 ข้อ)	4.38	4.37	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.44	4.38	ดีมาก

สรุปผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากทดลองเด็กปฐมวัยที่เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นมีคุณลักษณะพึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และรูปแบบฯ มีความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างในการนำไปใช้ และขยายผลต่อไปอยู่ในระดับดีมาก เป็นจริงตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะของการดำเนินการที่มีลำดับขั้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้ง 8 ขั้น ที่มีความเป็นไปได้อย่างในเชิงปฏิบัติ โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ที่พัฒนาขึ้นเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้จากล่างขึ้นบน (Bottom-up practice) คือ สร้างสรรค์การเรียนรู้ที่มาจากความสนใจของเด็กที่ข้อตกลงร่วมกัน ใช้แผนที่ดำเนินการจัดประสบการณ์ (Roadmap) ที่ครูสามารถนำไปใช้กับทุกเรื่องที่เด็กสนใจ ใช้การบันทึกการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ครูทบทวนการสอน วางแผนดำเนินการ จึงสอดคล้องกับทิศทางของทฤษฎีระบบพลวัตไร้เส้นตรง (Fromberg, 2002) และแนวปฏิบัติ

ของ Reggio ที่ถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ของการศึกษาปฐมวัย ที่เชื่อมั่นในความสามารถของเด็ก และการเคารพในสิทธิของเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนที่สำคัญคือ การเห็นคุณค่าในสิ่งที่เด็กนำเสนออย่างหลากหลาย (Benham, 2011) ดังการบันทึกการเรียนรู้การทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK เรื่อง ปลา โดยที่มาเกิดจาก “... ครูให้เด็ก แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิดว่าในกลุ่มของตนเองก่อนว่าต้องการเรียนรู้เรื่องอะไร...โดยเด็กเสนอมา 5 หัวข้อและพูดคุยกันเพื่อร่วมกันยืนยันว่าจะเรียนอะไรในที่สุดตกลงกันว่า จะเรื่องปลาจากเสียงส่วนใหญ่” ขณะทดลองการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK กับโอกาสการพัฒนาคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขครูบันทึกว่า “เด็กได้เรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกันรู้จักการแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน... และรวมถึงเรื่องการใช้ภาษาที่ทำให้เด็กเห็นคุณค่าของความร่วมมือในความแตกต่าง...เมื่อครูให้เด็กซักถามข้อสงสัยกับแม่ค้าปลา แต่แม่ค้าพูดไทยไม่ได้ เด็กมุสลิมจึงช่วยนำคำถามของเด็กไทยพุทธมาถามด้วยภาษามลายูท้องถิ่นที่ตนเองถนัดเพื่อให้เพื่อนได้คำตอบ ซึ่งนี่เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความร่วมมือกันและรักกันมากขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่ครูสัมผัสได้...” (ธัญภรณ์

เพชรโยธา และรอพี้อะ สามะ, 2554)

ภาพประกอบ 1 การใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTSUK หัวข้อ ปลา

ที่มา: ธันยาภรณ์ เพชรโยธา และ รอพี้อะ สามะ, 2554.

การดำเนินการจึงมีความใกล้เคียงกับวิธีการจัดการศึกษาหัตถวิชนธรรมใช้ความเอาใจใส่เป็นศูนย์กลาง (A caring centered approach) (Pang, 2002) และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ ICANDO ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมกับพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของการพึงพอใจในตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข และสร้างสรรค์ (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ฉันทนา ภาคบงกช ทศนา ทองภักดี และระพีพันธ์ พิมพะสุต, 2547)

รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTSUK ที่พัฒนาขึ้น ได้น้อมนำแนวทางพระราชทาน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ด้วยการเสริมสร้างความเข้าใจ ส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจกัน รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTSUK ที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นกลไกของการดำเนินการนำเด็ก และ

ครูเรียนรู้เพื่อเข้าถึง *ความสมดุลของอำนาจ* (Power balance) แม้ว่าความรู้เป็นผลผลิตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Foucault, 1971 อ้างใน Vanderbroeck, 2012) หากครูใช้อำนาจมากเกินไปในการควบคุมสั่งการกำหนดจึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณลักษณะของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สิ่งที่ต้องมุ่งเน้นพลังความร่วมมือที่คำนึงถึง สิทธิ ความถูกต้อง ขอบธรรม ที่ทุกคนควรได้รับเท่าเทียมกัน และส่งเสริมให้เด็กมี *ความสามารถทางวัฒนธรรม* (Cultural competence) อันหมายถึง การทำงานร่วมกับผู้คนต่างวัฒนธรรมด้วยการยอมรับในความแตกต่างอย่างมีความสุข (Bredenkamp, 2011)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อาจอนุมานให้เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการร่วมแก้ไขปัญหาโดยมีมิติที่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพื่อเป็นเสมือนการปลูกฝังภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับสังคม แต่อย่างไรก็ตาม กัลปิตุง (Galtung, 1969) กล่าวว่า สันติภาพมีทั้งทางบวกและทางลบ เสมือนเหรียญสองด้าน แต่สิ่งที่ต้องการคือ การปราศจากความรุนแรงทั้งระดับบุคคลและระดับโครงสร้าง ซึ่งต้องร่วมมือจากทุกฝ่ายในป้องกันแก้ไข ปัญหา เช่นเดียวกับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังต้องได้รับการพัฒนา เยียวยา แก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ด้วยความหวังเพื่อให้สันติสุขกลับคืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้หรือประยุกต์ใช้

1.1 รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้ใช้ต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก ลดการใช้อำนาจรับฟังและเรียนรู้ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าถึงวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และเห็นถึงคุณค่าของปัญหาที่สามารถนำไปสู่การเรียนรู้

เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1.2 รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้
กับเด็กปฐมวัยในทุกภูมิภาค

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
สันติศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับบริบทไทย

2.2 ควรทำการวิจัยและพัฒนาอบรมเลี้ยงดู
เด็กให้เป็นผู้มีสันติสุขโดยใช้ครอบครัวเป็นฐาน

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ
ครูปฐมวัยให้สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
แบบต่างๆ ที่อาจเกิดกับเด็กได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษา*

ปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์. (2554). การศึกษา

องค์ประกอบและการเสริมสร้างคุณลักษณะ

พึงประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขที่

เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิต

วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลัดดาวลัย เกษมเนตร ฉันทนา ภาคบงกช ทัศน

ทองภักดี และระพีพันธ์ พิมพะสุต. (2547).

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้

กระบวนการ ICANDO เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ

และทักษะของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส.

วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 10(1), 7-14.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้.

(2551). *รายงานผลการปฏิบัติงานของสภาที่*

ปรึกษาเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ปี 2550-2551. ยะลา: ยะลาการพิมพ์.

ฉันทยาภรณ์ เพชรโยธา และ รอพี้อะ สามะ. (2554).

*บันทึกการเรียนรู้จากการทดลองใช้รูปแบบการ
จัดประสบการณ์เรียนรู้ SANTISUK ให้กับเด็ก
ปฐมวัยระดับชั้นปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่ E1-RS-3.*

Banks, J. (2002). *An introduction to
multicultural education*. (3th ed.).

Boston, MA: Allyn & Bacon.

Benham, A. L. (2011). *Twelve best practices
for early childhood education:*

integrating Reggio and other inspired

approaches. NY: Teacher College Press.

Bredenkamp, S. (2011). *Effective practices in
early childhood education: Building a*

foundation. Boston, MA: Pearson

Education, Inc.

Cabezudo, A., & Reardon, B. (2002). *Learning*

to abolish war: Teaching toward a

culture of peace. NY: Hague Appeal for

Peace.

DeVries, R. & Zan, B. (1994). *Moral*

classrooms, moral children: creating a

constructivist atmosphere in early

education. NY: Teacher College Press.

Fromberg, D. P. (2002). *Play and meaning in
early childhood education*. Boston,

MA: Allyn & Bacon.

Galtung, J., (1969). Violence, Peace and

Peace Research. *Journal of Peace*

Research, 6(3), 167-191.

Gliner, L. A., & Morgan, G. A. (2000).

Research method in applied setting:

an integrated approach to design and

analysis. NJ: Lawrence Erlbaum

Associates.

- Harris, I., & Morrison, M. (2003). *Peace education*. (2nd ed.). UK: McFarland & Company.
- Pang, V. O. (2002). *Multicultural education: a caring centered reflective approach*. NY: McGraw-Hill.
- Shore, R. (1997). *Rethinking the brain: New insights into early development*. NY: Families and Work Institute.
- Stomfay-Stitz A. M. (1993). *Peace Education in America, 1828-1900 sourcebook for education and research*. NJ: Scarecrow Press.
- Vandenbroeck, M. (2012). Evidence-based practice, professionalism and respect for diversity: a tense relation. *ASIA-PACIFIC Journal of Research in Early Childhood Education*. 6(1), 1-20.
- UNESCO. (1998). *Learning to live together in peace and harmony: values education for peace, human rights, democracy and sustainable development for the Asia-Pacific region*. Bangkok: UNESCO

